

САНА ОЛОХ

ЧУРАПЧЫ
УЛУУГУВ
ХАБЫАТА

КАБЫАТ
1993 СЫЛ АЛТЫННЫМ
16 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

№ 37—38 (8145—8146). ☆ 1997 сыл кулун тутар 29 күнэ. Суббота ☆ Сыманата—1084 соңо.

БЫЫБАР ТҮМҮГЭ

Мантан аллара бу дыш кулун тутар 23 күнүгэр улууус дьаһалтатын баһылыгын дуобунаһыгар ыһтылыһыт быыбар түмүгүн быыбардыар учаастактарынан билһинһирэбит. Мантангы колонкада—быыбардыар учаастактар, иккискэ—быыбардааччылар уонсай ахсааннара; үһүскэ—тоһо киһи куолас.

Аладар	423	398
Вахсы	217	208
Болтоҕо	322	307
Кыйдэл	48	43
Хатылы	447	418
Болугур	682	585
Соловьев	320	295
Хаһылах	46	46
Кылааннаах	239	211
Кытааных	281	253
Мугудай	509	505
Төлөй	207	200
Одьудуун	635	578
Үрөх-Күөрэ	54	52
Уһун-Күөл	495	495
Улахан Күөл	83	82
Түөйэ	65	65
Бэрс	35	35
Үрүһ-Күөл	317	298
Уорда	51	51
Мөлдөхсө	59	59
Холтоҕо	739	655
Чакыр	287	260
Туора Күөл	352	333
Кини	909	616
Маарынчаан	857	705
Чараҥ	877	688
Новгородовтааһы	778	672
Куовалытааһы	772	593

Оттон улууус үрдүнэн быыбар испиһаттар киирбит киһи кэлэн быыбардыар учаастактарга киһи кэлэн быыбардыар учаастактарга 9888 киһи кэлэн куоластааһына кытына, ол эбэтэр 88,2 бырыһааннара. Дьингэ суох бюллетеннар ахсааннара 124.

Улууус баһылыгын дуобунаһыгар быыбар түмүгэ бырыһаанынан маныык буолла: А. А. Шадрин куолас 43,78, М. Д. Гуляев 26,34 бырыһаанын ылан, быыбар иккис түһүмүгэр киирсэр быраабы ыллытар. Оттон Н. Д. Поисеев киһи куолас 23,55 уонна С. Р. Евграфова киһи 3,77 бырыһаана бөйүлүнэ. Онон бу иккис иккис кандидатураһы туорааталар. Бары кандидаттары быыбарга кыттыбыт дьонтон 124 киһи утарда, ол эбэтэр иһи быыбардааччылар 1,28 бырыһааннарыгар тэн.

таабыта: бюллетень — М. Д. Гуляев киһи куоластарын биэрбиттэр ахсааннара; алтыска—С. Р. Евграфова киһи; сэттискэ—Н. Д. Поисеев киһи; ахсыска—А. А. Шадрин киһи; тохсуска—барыларын утарбыттар ахсааннара.

2	137	6	54	195	4
11	100	5	16	73	3
1	68	14	66	151	7
—	6	1	11	24	1
14	148	18	128	101	9
6	91	10	157	318	3
2	103	2	87	121	—
—	21	10	2	12	1
3	57	8	69	70	4
1	51	7	87	104	3
6	375	13	22	80	9
4	133	7	25	24	7
3	95	11	261	201	7
—	10	2	16	24	—
5	136	14	51	280	9
—	26	5	3	28	—
1	16	2	4	42	—
—	3	—	2	29	1
6	49	6	75	159	3
4	23	4	10	10	0
2	22	13	6	16	0
8	95	20	294	233	5
3	31	6	115	98	7
8	16	6	259	43	3
5	130	37	91	347	6
7	152	37	136	365	8
7	126	47	80	414	14
11	245	23	78	309	6
4	87	31	97	370	4

Государственный быһас бөрөстөбүтүлээх органнын депутаттары уонна олохтоох дьаһалталаар баһылыктарын быыбардарын Союзун 41-с ыстатыйалар олобуран, улуустаагы территорияһынай быыбардыар комиссия улууус дьаһалтатын баһылыгы быыбарыгар хаттаан куоластааһыны 1997 сыл эхтэ устар 6 күнүгэр сарсыарда 8 чаастан иккис 8 чаастан дьэри болдуур.

Киһи быыбар күн хаанык эма биричиинанын территорияһыгар суох буолар түбэлтэтигэр, эрдэгтэн улуустаагы территорияһынай комиссияга кэлэн, улууус дьаһалтатын дьэтин 4-с кабинетыгар куоластыргытын умнумаһ.

Улуустаагы территорияһынай быыбардыар комиссия.

тельной причине (смерть, выезд за пределы, республику, смена гражданства, лишение свободы), в бюллетене тайного голосования остается один кандидат. При повторном голосовании по одному кандидату, кандидат считается избранным, если он наберет более половины избирателей, принявших участие в голосовании.

3. В соответствии с частями 2 и 3 статьи 41 Закона, проведение повторного голосования отличается от проведения общих выборов. При повторном голосовании решается вопрос кого из кандидатов считать избранным по состоявшимся выборам. Поэтому требование части 1 статьи 37 Закона о необходимости участия в голосовании более половины избирателей, включенных в список для голосования, не применяется.

При равенстве голосов между кандидатами в результате повторного голосования, избранным считается кандидат, получивший наибольшее число голосов на общих выборах.

МАХТАНАБЫТ

Улууус бары быыбардааччыларыгар, туслаан, иккис куоластарын биэрбит дьонто, улууус иһинки олоһун быһаарсыыга актыыбынайдык кыттыбыттарыт иһин махтанабыт. Итэҕаллээх дьоммор, көбүлүүр бөлөххө, минигин туруорбут, өйөөбүт төрүтталарга, нэһиллэктэргэ иһинсэ турга татими маһалтабыкка быыбарга күүскө үлэлииргитигэр баарабын.

Улууус дьаһалтатын баһылыгын дуобунаһыгар кандидат А. А. ШАДРИН.

Улууус дьаһалтатын баһылыгын быыбарын бастагы түһүмүгэ түмүктэнэ. Быыбар түмүгүнэн иһинсэ түһүмэххэ тахсыбыттарынан биһирэ нүрөстөспү кандидаттары А. А. Гуляев М. Д. Шадриин.

Бу быыбарга мин кандидатураһы туруорбут уонна өйөөбүт улууус бары төрүтталарыгар, баһыныҕы хаһаайстыбалары коллективтарыгар, куоластарын мин туспар биэрбит убаастабыллаах быыбардааччыларбар, бэйэлэрин өйдөрүн-санааларын холбоон агитациялар, сырдатар үлэҕэ кыттыһыт көбүлүүр бөлөхтөрү иһинсириттэр, итэҕаллээх дьоммор барда махталбын тирдэбин уонна бу албах түһүлээх тахсыылаах, иһинсирит биллибэт кэмгэ бэйэбит суолгутун-иһектигин чопчу кытаанахтык тутуһан иһиргиттэр, тус олоххутугар дьолу-соргуну, таһаарылылаах үлэни баарабын.

Иккис түһүмэх быыбарга кандидаттар улууспут иһинки дьылгатын санаан тураллар сирдээх өйү-санааны тутуһан, бэйэ-бэйэлэрингэр өйө-дамнаахтык, ытыктабыллаахтык сыһааннаһан кытталларыгар уонна бар дьоммут туһугар биһирэ үлэлииргитигэр ытырабын.

Н. Д. ПОИСЕЕВ.

СОҢУУНАР

«СЫЛ БАСТЫН ИТЭЭЧЧИТЭ» —
АНТОНИНА КАПРИНОВА

Кулун тутар 20-21 күнүгэр Чурапчы салиэнэһитигэр 4 улуууска үтэскэ кубуллубут «Сыл бастыт итээччигэ» конкурстара буолан ааста. Ийори председателин лединститут декана, педагогической наука кандидата А. А. Шадринна үлэстэ. Итээччилэр концепцияларын көмүскөтүлэр, тутта сорудах ылан оболорго дьарык кыттылар, бэйэлэрин билһинһирдилэр. «Сыл бастыт итээччигэ» ааһа Чурапчы улуусун итээччигэ Капринова Антонина Семеновна (Болтоҕо) ыла.

Екатерина ЕГОРОВА.

«ЧУОРААНЧЫК» АИАР ДЬОБУРДААХ
ОБОЛОРУ КӨРДҮҮР

Чурапчы салиэнэһитигэр киһи библиотеһага «Чуоранчык» сурунаал үлэһиттарын кытта көрүһүү буолла. Киһилэр истэригэр бааллар: кылаабынай редактор О. Н. Корюкина-Умсуура, литературнай редактор Е. Е. Кузьмина, художественный редактор В. Ф. Ноёва. Сурунаал тахсыыта 10 сылын тулуутун көрсө аһар командировкаҕа сылдьаллар, аһар, суруйар, уруһуйдуур, хаартыскаҕа түһэрэр дьобурдаах оболору көрдүлэр. Төрөппүттэргэ аһаһа оболорун айымныларын биһирдэһэн буолбаһа, көмөхтөөн ытталларыгар баа санааларын эттилэр.

Колэ ЗАБОЛОЦКАЯ, Кеша СТАРОСТИН.

НОРУОТ ЭМЧИТИН КӨМӨТӨ

Төлөйдөөбү «Кустук» уһууһаҕа биһир ледилэ устата социальная педагог этнолог, норуот эмчигэ, Ендоксия Митрофановна Каменкина бэскө (спонсордаан) үлэһиттэргэ дьэһтэ туруоран эмтэтэ. Барыта 27 киһи диагноһка сырытта, 22 киһи эмтэнэ. Манан таһынан «Арытыттан таһаһаһа бөһөлөһүү ньыма-лара», «Өбүгэлэр үтэстэринэн бөйүгү тараастаны, эмтэни» дьэһа темаларга бэһиһтэ онордо. Отуһан эмтэниһтэ консультаһия биһирдэ. Уонсайа 4 мол. 405-тиһ, солк. көмөһү онордо.

Үөрөһүрүн сыһынан бөйүһэ онорбут үтүө көмөтүн иһин Ендоксия Митрофановнага улахан махтал-бытын тирдэбит.

«Кустук» уһууһаа коллектива.

НЭҢИЛИЭННЭЭ ИСТИНТИГЭР

Республика территорияһыгар киһи доруобууһыгар буоргулаах, радиактивнай дьаһылылаах Кореяда, Кытайга өбүлүлүбүт таһынан, кыраһыаныһаһа сырдатар «Анкор», «Пагода», «Ховер», «Грови» лаамалар аһыһа тахсыыттары биллэрэбит.

Маныык төрүтталар аһыһаһартан туттунуу уонна аһыһа баар буоллаһтарына эһилиһа биллэринг. Улуустаагы иккис куолаһа баһылыга-майгыга комиссия.

ПРИЛОЖЕНИЕ №1

к постановлению Палаты Представителей
Государственного Собрания (Ил Түмэ) Республики Саха (Якутия) от 30 марта 1993 года
ПП № 169-1

Толкование отдельных положений части 10 статьи 21, частей 1, 2 и 3 статьи 41 Закона Республики Саха (Якутия) «О выборах депутатов местных представительных органов государственной власти и глав местных администраций».

1. В соответствии с частью 10 статьи 21 Закона, кандидат вправе в любое время до выборов снять свою кандидатуру. В связи с этим заявление кандидата о снятии своей кандидатуры, поданное после состоявшихся выборов до проведения повторного голосования, не принимается.

2. В соответствии с частью 1 статьи 41 Закона, повторное голосование проводится по двум кандидатам, набравшим наибольшее число голосов избирателей. В случае невозможности участия в повторном голосовании одного из кандидатов по уважи-

ПЛАН-ГРАФИК

проведения годового периодического технического осмотра государственных автотранспортных средств улуса за 1997 год

РПСО мелiorации, вегетации—дата проведения: 31 марта—место проведения: РПСО мелiorации

РТП, почта—1 апреля—РТП

ЯКЭ, УОНО, АПЭ и все школы—2 апреля—ЯКЭ

Киносесть, «Амма-Даймонд», лесопункт, ППЧ—3 апреля—ППЧ

ММК, охотобчество, редакция, «Сахабулт»—4 апреля—ММК

УПС—7 апреля—УПС

Военкомат, сбербанк, комбанк, УКС, налоговая инспекция, улфин—8 апреля—военкомат

ПМК, «Якутсельстрой», «Агропромстрой»—9 апреля—ПМК

ТОО «Бахсы»—10 апреля—п. Толон

ТОО «Челара»—11 апреля—п. Челара

Телевский наслег—14 апреля—п. Телев
Соловьев—15 апреля—п. Мырыта
Болусур—16 апреля—п. Мындагай
Кыланнах—17 апреля—п. Арыдах
Кытанах—18 апреля—п. Килеини
Сылан—21 апреля—п. Усун Кыель
Чакыр—22 апреля—п. Толон
Хайахсыт—23 апреля—п. Туора Кыель
Хадар—24 апреля—п. Юренин Кыель
Холтобо—25 апреля—п. Дирин
Болтобо—28 апреля—п. Харбала II
Хатылы—29 апреля—п. Харбала I
Администрация улуса—30 апреля—УОВД
Мугудай—5 мая—п. Маралай
Ожулун—6 мая—п. Дябыла
Юрех Кюре—7 мая—п. Юрех Кюре
Примечание: автохозяйства, которые не смогли представить транспорт на технический осмотр в вышеуказанные сроки, обязаны пройти техосмотр в ГАИ Чурапчинского УОВД.

И. о. главы администрации улуса А. ЗАХАРОВ.

Дьна кэргэн, дьахтар проблемаларыгар уонна демографической политикага нэһинчкэр специалисттарын күрэхтэһиилэрин

БАЛАҤЫАННЫАТА

Күрэхтэһииин ыытар: улус дьахталлартын дьна кэргэн, дьахтар проблемаларыгар уонна демографической политикага отдел.

Ытыллар нэмэ: 1997 снл тохсунньу—ахсынньы ыйдара.

Сыла-с-руга: дьна кэргэн тосударственай политикага сылаан-соруугун тутуу системалаахтык мнэстэтигэр олоххо киллэрин, «Тиэргэн» тускул итинэн чаппа-чэбдик, байылыат олохтоо, төрүт-уу олохсуйбут идэлээх, сагалыы сонун өйдөөх-санаалаах, ологу кытта тэҥнэ хамсаар дьна кэргэн сруолун үрдэтти, элбэх олоох, анардас, кыаммат дьна кэргэттэри араҥаччылааһын, оҕону дьна кэргэннэ илэр-үөрэтэр үтүө үгэстэри тилиһири, тэрийдэр үдэ таһымын тупсары, дьна кэргэн кытта алтыһан үлэллэр тэрилтэлэрднн ыкх сибээстээхтик үлэлээһин.

Күрэхтэһии хайысхата:

—дьна кэргэн таһымын уонна илэр сруолун үрдэтти (календарнай дьаһаллар, конкурстар, лекторийдар уо.д.а.);

—толорула суох дьна кэргэн ахсаанын уонна оҕолор тулалар хааһыларын абытар үлэни ыытыа;

—элбэх оҕолоох дьна кэргэн ахсаан өтүгүн элбэтиини өйөөһүн уонна араҥаччылааһын;

—кыра саастаах оҕолоох үлэлээбэт дьна кэргэн «Тиэргэн» тускул итинэн олохун-дьаһанын тэрийдэр көмөлөһүү;

—нэһилик историктарыгар, үгэстэригэр, культуратыгар сөл түбэһиннэрин, мал буолуу сирин-туолун тутуун, дьна кэргэн саҥаан олох итин-үөрүтүн;

—оҕо бэрээдэги кэһини, көрүүтэ суох сындыгытын ахсаанын абыатыгыга үлэни тэрийдэр ыытыа;

—дьна кэргэн, дьахтар проблемаларыгар дьахтар социальнай нөмө кииннэрин тэрийдэр үлэлэти;

—«Тиэргэн» тускулунан анал быһаан оҕостон үлэни тэрийдэр;

—«Чэбдик олох» түмсүүлэрин, филиалларын, «Суорумньу» куллубу тэрийдэр үлэлэти;

—интернэстэринэн түмсүүлэри тэрийдэр, киинлэргэ тирэйдэр үлэни-хамнаы тэрийдэр;

—интернэстэринэн түмсүүлэри тэрийдэр, киинлэргэ тирэйдэр үлэни-хамнаы тэрийдэр;

—үрдүкү дьахталлар ыһаахтара, уураахтара, сокуоннара олоххо киириилэрин хонтуруллааһыннан дьарыктаныа;

—оҕо сайынтыгы сыһыанлыгы тэрийдэр;

—үлэ сага формаларын киллэри;

—гражданнартан, үрдүкү алтыһар тэрилтэлэртэн үгэсү суох буолуутун ситиди.

Сыл түмүгүнэн отделга маннык матырыйааллар кыриэхтээхтэр (кирибэт матырыйаал төһүүбэт):

—сылаабы отчуот;

—үлэ опыта;

—ытыллыбыт дьахталлар тустарынан альбом;

—видео-матырыйаал;

—маассабай информация средствларынан нэһиликкэ тахсы (улус таһымнан);

—дьна кэргэн паспорттааһын саҥардыа;

—нэһилик бастык ылын дьахтарын кулуун хайыт нэһүү таһаарыа.

Үлэ 10 баллаах системанан сыһааннар.

Маннык састааптаах тэрийдэр комиссия бэрэстэтиннэ: Тарасов Т. Л.—председатель, улус дьахталлартын байылыгы солбуһааччы, Пустинова А. С.—улус дьахталларын сөбүлэтин председателэ, Пин—улус дьахталларын дьна кэргэннэ

отделын начальнига, Бажиннова Л. Е.—Чурапчинскы киһи, оҕону харыстааһын фондатын болохуочуһа, Макарова Д. П.—дьна кэргэн отделын специалиһа.

Надараадалааһын: «Бастык үлэлээх дьна кэргэн специалиһа» дьна ааты илэри, сыһааннах биригинэн надараадалааһын.

Администрация Чурапчинского улуса

РАСПОРЯЖЕНИЕ

№ 105

От 11 марта 1997 г.

Об упорядочении содержания собак и кошек в улусном центре и в населенных пунктах Чурапчинского улуса

В связи с неблагополучной эпидеобстановкой по заразным болезням, по бешенству, по ахинококкозу, увеличением количества бродячих собак:

1. Объявить с 15 марта по 15 апреля 1997 г. месячник по упорядочению содержания собак и кошек.

2. Для четкого руководства за ходом месячника сбора и обработки информации создать соответствующую комиссию. Председатель комиссии—зам. главы администрации улуса Тарасов Т. Л.

3. Главам сельских администраций и участков:

- а) Создать соответствующие комиссии на местах с привлечением ветеринарных и коммунальных служб, работников здравоохранения.
- б) Организовать бригады по отлову и уничтожению бродячих собак и кошек.
- г) Совместно с ветслужбой упорядочить учет и содержания домашних собак и кошек, с ежегодной перерегистрацией домашних животных.

Информировать еженедельно улусную комиссию о ходе месячника и о мерах, принимаемых по уничтожению бродячих собак и кошек.

4. Ветстанция (начальник Макарова Л. И.):

а) Обеспечить 100-процентный охват животных вакцинацией против бешенства и чумы.

б) Принять участие в уничтожении бродячих собак путем приготовления различных приманок.

в) Совместно с администрацией с. Чурапча производить ежегодный учет домашних собак и кошек.

5. Коммунальной службе (начальник Авакумов Г. Н.):

а) Организовать бригаду по отлову и уничтожению бродячих собак и кошек, а также сбор и утилизацию погибших животных.

б) Владельцам домашних собак и кошек:

а) Провести регистрацию домашних собак и кошек в местной администрации и ветслужбе.

б) Вакцинировать собак против бешенства и чумы.

в) Содержать собак в привязи и вольерах.

г) Выполнять все обязанности владельцев собак и кошек, предусмотренные Правилами содержания собак и кошек в улусе.

7. Начальнику УОВД (Алексеев Р. Г.):

а) Привлечь участковых инспекторов для введения порядка в частном животном секторе, с конкретным закреплением ответственных лиц по территориям.

8. Руководителям всех предприятий и организаций навести должный порядок на подконтрольной им территории.

9. Председателю улусного комитета по экологии, главному государственному врачу улуса:

а) Принять лицам, не выполняющим данное распоряжение, штрафные санкции в полном объеме.

10. Администрации комиссий при сельских администрациях принять меры административного

ДУОВАККА УЛУУС ВЕТЕРАНАРЫН ЭР ДЬОҢНО УОҢНА ДЬАХТАЛЛАРГА ЧЕМПИОНАТА

Ытыллар сирэ: Уһун Күөл бөһүөлөгэ.

Буолар нэмэ: муус устар 7-9 күнүгэр.

55 саастарыттан үөһэ эр дьон, 50 саастарыттан үөһэ дьахталлар кытталлар.

Кыттааччылар муус устар 7 күнүгэр түмэллэр, ити күн спорттанын биһэр, кондэр, надараадалаһын буолаллар. Муус устар 8 күнүгэр тарбаһаллар.

Кыайбыттарга эр дьонго 1 миһэстэ 500, II миһэстэ 400, III миһэстэ 300, оттон дьахталларга 1 миһэстэ 400 тыһ. солк. харчынаа биһэстэр туттарыллылар.

Спорт маастарын кандидатын нуорматын толорбут киһиэхэ 100 тыһ. солк. бэриллэр.

Ветераннар, бу дьаһалга нохтоохтук кыттыт!

Чемпионаты тэрийдэр кыттааччы дуобар спорду ветерана Гаврил ВЛАДИМИРОВ.

взыскания и владеть собакой и кошкой, нарушившим Правила содержания собак и кошек в улусе, утвержденном постановлением главы администрации улуса.

11. Редакция газеты «Сага олох» и телестудия «Марыкчан» информировать население о ходе месячника через средства массовой информации.

И. о. главы администрации улуса А. ЗАХАРОВ.

Чурапчы сэлэниһэти дьахталлартыгар

ДЬАҤАЛ

№ 16

1997 с. кулун тутар 10 күнэ

Чурапчы сэлэниһэтигэр иһэн ыйдаах санитарнай ырааһырдыһын ыытар туһунан

СР Правительствотын 1994 с. ахсынньы 15 күнүгэр «Нэһиликкэ санитарнай-эпидемиологической өтүгүн туруктаах буолуутун туһунан» Сокуонунан, республика Президиен 1994 с. муус устар 4 күнүгэр «Саха Республикатын нэһиликкэ элбэх туһунан» санитарнай туруктарын тупсарыа уталыталаах дьахталларын туһунан» Ыһааһыга нэһиликкэ элбэх туһунан санитарнай туруктарын тупсарыа, үрөхтэри, уулары иртиһинтэн харыстыа, нэһиликкэ ортооттар инфекционной ырааһырдыа тэрийдэр сэрэтэр сыалтан:

1. Кулун тутар 10 күнүгэр нам ыйга 10 күнүгэр дьары Чурапчы сэлэниһэтигэр санитарнай иһэн ыыттыллар.

2. Санитарнай ыйдар хаамыларын нуолкайдык салайар, информациялары хомуйар уонна ырытар туһунан туһааннаах комиссияны тэрийдэр. Комиссия председателин сэлэниһэ дьахталлартын специалиһа Олосова Ф. С. аһыарга.

3. Бары предприятиелар, тэрилтэлэр салайааччыларга бэйэлэрин территорияларыгар арданилэр бэрээдэги олохтуулларыгар; хаарбах төмөр тийэттэллэригэр эбэтэр биһэр сиргэ бэрээдэктэн чомотуулларыгар, промышленнай уонна хаһаайыстыбнай бөһүсэбэ, тобохтор ыраастыылларыгар, шаада буолар сирдэригэр буор кутуутун, ыуурдаһыны уонна территорияны тупсарыа үлэлэрчэ ытталларыгар.

4. Дьна-уот, коммунальнай хаһаайыстыба предприятиелар салааларга бөһү, помойнаалары ыраастааһын, тийэтэри, дьон олорор кэрталларыгар тупсарыа, ыраастааһын, туалеттары, бөх тодор сирдэри, атын да санитарнай-технической тутуулары ыраастааһын, оһуохалааһын, ыттары олорүү үлэлэри тэрийдэр ытытарыгар.

5. Чааһынай дьна-уоттар уһаайбаларын, оһу тигэ дьна-уот таһынаагы уулуссалары ыраастыылларыгар, ыттарын вольерга биһэр баайыга туталларыгар.

6. Ие дьылаа отделын начальнига участковой инспектордары дьон олорор территорияларыгар чолчу сыһыартаан бэрээдэги олохтоһуутта кыһынарарыгар.

7. Баһаарынай инспекция начальнига предприятияларын биһэр биһэр чолчу сыһыартаан инспектордар үлэлэри тэрийдэр.

8. Экология комитетин председателэ, ылааһынай государственной санитарнай врач бу дьаһалы толорботторго ыстарааллыа-санционнары толору нэһиликкэ дьахталлартыгар.

9. Санитарнай ыйдар хаамыларын туһунан нэһиликкэ баһаарынай иһэр.

Чурапчы сэлэниһэти дьахталларты баһылыга А. САРГЫДАЕВ.

ЧУРАПЧЫ ОРТО ОСКУЛАТЫН 125 СЫЛЫГАР

ИИТИЛЛИБИТ КЫҤАЛАРА

үгүс араадаларын түмэ тардыбыта. Күннү үөрөнөөччилэрэ Ф. Константинов, Л. Ермолаев, В. Чуванов, И. Дьячковский оройуон оскуодаларыг ортотугар көккө сылдарга кыйытарым комитетин билбэтэхтэрэ, республикага тиниэ ситиниллээхтик күрэхтэспиттэрэ.

Оскуола выпускнига Алексей Собакин дөһтүр сайдыылаарын, национальной ыстанымтарга, волейболга, чечки атлетикага, остоол теннисигэр оройуонга, республикага бастыгынар кыскаларга сылдарга. Улууһутар үстэ төхтүрүбүн ойууга 400 уонна 1000 м сүүрүүлэргэ өр сылларга турбуг рекордары олохтообута, волейболга «Урожай» ДС) уобаластаабы сыйытын 10 төгүллээх чемпионна, атах соһууларыга Саха АССР спордун маастарыгар тиниэ үүмүтэ. Оттон Василий Посельский өнүс кылааска үөрөнө сылдьан кылымыга 40 м кырбидини ылбыта, кэли Саха сирин спартакиадаларын Баһылай Манчаары бириһин, тыа сирин спортмейнэрин күрэхтэһиһин хас да төгүллээх чемпионна буолуоталаабыта, РСФСР уонна Саха АССР спордун маастарын бочуоттаах ааттарын ылаттаабыта. Чурапчы орто оскуолатыга Д. П. Коркин салааттыгынан тустууктар кылаастара аһыллан үлэтин сылдыбыта. Онно ангардас тустуунан эр дьарыктанмат этилэрэ, спорт атын көрүгүнэрэ эинэ көнрөллэрэ.

Холбоор, Коля Захаров (Сахаачча) чечки атлетикага лапта дьобурдаабын, кыахтаабын көрдөрбүтэ. Күнн 162 см үрдүгү өтөн, оскуола рекордун олохтообута.

Чурапчы орто уонна арыс кылаастаах оскуодаларын үөрөнөөччү спортменнэра оройуон үөрөнөөччилэрин комплекснай спартакиадаларыга мэдэи иһини мис: 1993 тахсылталымалара. Онно үөрөнэр кэмнэригэр Талан Александров, баагытэ Гоша, Коля Башариннар, Дима Павлов, Ганя Яковлев, Афоня Дьячковский, Вася Гоголев, Вася Максимов, Коля Сивцев, бырааттыы Саша, Вася Алексеевтар, Коля, Федя Боякиновтар, Ганя Носов, Петя Захаров, Илья, Дима Керемасовтар, Илья Дыдаев, Коля Аммосов, Люба Захарова, Дуня Эверстова, Дуня Пилигина, Врига Полова, Анда Чикачева, Тани Илларионова, Дуня Платонова, Маша Климова, Марианна Гускина, Валя Макарова, Марта Местникова, Октя Данилова, Сардаана Абрамова, Света Дьячковский, Оля Дыдаева, Лена Неустроева, Айта Иванова, Нюргуяна Заболотная уо.д.а. кырдык дараага, оскуолаларын чөлөп спорт бары көрүгүнэригэр кыһаннара, сайынарча чыстээхтик көмүснээбиттэрэ.

Кэли оскуола дуобакка балачча ситиниллэнэ. Манна үөрөмүт ололортон Сережа Новгородов үөрөнөөччилэргэ аан дойду чемпионатыгар кыттарга тиниэ үүмэ тарыста Рома Гайманев, Слава Варламов, бырааттыы Ганя, Виталий Монастыревтар маастарга кандидат нуорматын толордулар.

Оччотобуга оскуола директордара, залучтара, кылаас алыааччылары бэйбэт испитигэр уонна оройуонга да ыстылар күрэхтэһиһин кытары мэдэи өйүүллэрэ, көбүлүүллэрэ, көлөбөллөрө.

Полыкарп БАРАХСАНОВ,
СР үтүөлээх учуутала.

«САПИ-ПОЛИС» ЭНГИНИ КҮҮТЭР

«Сахаамаапрофинвест» финансовый корпорация, «АПРОСА» АК уонна Саха Республикатын 8 маастаах улуустара 1994 сыллаахха 16 млрд. солк. уставной капиталлаах «САПИ-ПОЛИС» дини ааттаах страхователь компанияны төрүттээбитэ.

Билигин кини Дьокуускайга, Мирныйга, Ленскэйга, Уһуһа Бүлүүгэ, Находка куоракка филиаллардаах. Республика 17 улуусулар, Москва уонна Бодойбо куораттарга генералстволардаах. Ааспыт 1996 сыллаахха 26 млрд. солк. страховой үлүүнөс, кумулунна, резервийа фонда 25 млрд. солк. таһыста. Сыл устата 15 тыһ. киһи бу компанияны кытта дуогабар оҥоруста. Эбни пенсияга дуогабардаһытартан 400 киһи хайымы-үйбүдэ өнү нэл сылдыабыт, сотору кэминин өссө 5 тыһ. киһиэхэ компания эбни пенсияны төлүүрө.

Бэйбэт улууспутугар кэлэр буолаахха, уһун кэмгэ сүрүнүүр үлэһитэ суох уонна Амча улууспутун салайылар буоламмыт, үлэ-хөмүг атахтаммыта, страховкалааммыттар ортолоругар араас үһү-тамах курдук кэпсээннэр, харчыбытын быдыаттаахпыт диктэсиниһилэр үөскээбиттэрэ. Билигин бэйбэт улууспутугар генералство аһыллар буолла. Ол үлэни быдан ылымса оҥорууда, эппиттэр да оһон-манна эргитиллээхтэрэ быһаччы бардылаахтар.

«САПИ-ПОЛИС» страхователь корпорация атыттар кэниһириннээхтэр быдан элбэ: уонна дуогабары оҥорсуу усулуобуйата туһанааччы өттүгэр ордун балаһыанньаах. Күнн хонугората урукку сириттэр баар (почта дьаһалы алларан мөдүгүтэ), эинэ сылдьан эппиттээх үлэһит Хоһотанов Николай Михайловичка муһаарар бочуруостарытын ыытылааһыаххыт сөп.

М. МИХАЙЛОВА.

МЕМБРАННАЯ ТЕХНОЛОГИЯНАН

ДЬОКУУСКАЯ. «Сахамобель» ГПХ «Сэргэ» фирменнэй мааһымыһыгар декоративнай пленканан бүрүлүбүт стенка сана көрүгэ атыга табыста. Директоры соһбуулааччы Петр Афанасьев эппитинин, бу стенка предприятие үлэһиттэрэ соторутаабыта баһылаабыт мембраннай технологиянан оҥолуунна. Үлэһэ кыллориллибит Италия тарыта европейскай таһымыга эппиттир тас көрүгүнээх дьаһ тарилын оҥорор атыга бигэр.

Билигин дьаһ тарилын оҥороччулар үрдүн хаачыстыбалаах бородууксуулары оҥорон таһаарар технологическай тариллаахтар. Хоһобуох иһин, кэниһит кэмгэ нэһилиһиннээ мааһымыһа аһылла иһэр. Оһон производство рентабельноһун маһаттап туһугар дьаһиттар аһааннара аһылаахтар.

СИА

СПОРТ

ВETERAN СҮҮРҮКТЭР БИРИИСТЭРИГЭР

(Бүлүү), Роман Колесов (Дьокуускай), Иван Николов (Уус-Алдан), Никон Ермолаев (Мэҥэ-Хаҥалас) кыайымылаабынан буоллулар.

Кыайымылаахтар өйдөбүһүнүк медалларынан, аһат бириһтэринин, ыччат, спорт управлениһын грамоталарынан наһарадалаһылар. Билиһи улууспуттан сүүрүк сайдыытыгар республикага киллэрбит үтүөлэрч-өһөлөрүн иһин Хадаартан П. Д. Лукин, Чурапчытан Н. Н. Никитин, Кылаантан Н. В. Захаров, Болусуртан Е. К. Абрамов СР Ычачка, туризмга, физкультурага уонна спорда министерствотын Бочуотунай грамоталарынан бэлэтэһиһилэр.

Бу күрэхтэһин ытыллыһытар күөс-көмө буолбут үөрэх управлениһыгар (М. А. Никитин), «Арчы» үөрэтэр-үлэһиттэр комбинатка (Е. Е. Макаров), гимназия коллективнэр (А. С. Никитин), Чурапчы орто оскуолатыгар (В. Н. Коркин), «Толтоон» бааһынай хаһаайыстыбатыгар (Н. Г. Макаров), предприниматель Н. И. Брызгаевка, о.д.а. сүүрүк федерациятын аатынан маһатомытын тнэрдэбит.

Антон СЕРГЕЕВ,
күрэхтэһин кылаабынай судьяһа.

ДУОБАПЫТ КҮНЭ ӨЛБӨӨДҮЙДЭ

һынан хоттордубут. Оһон ыалдыһытарбыт кыайыкхон өрөгөйдөөн бардылар, аһа Төнүлүгэ тустуу күрэхтэһингэ буола турдагына сылдьан радионан «Чурапчылары кыайан-хотон иһобэт» дини биллэрбиттэр. Бу ый бүтүүтэ өссө бирид көрсүбүргэ эһин киллэрбинниһи ылымматтар.

Кыайтарыабыт бириһинилэринин 8-9 сүүстээх оһонһооччулар кытыбатахтара, мүгүдүйдэр бастакы күн халтыраһа барыт дьаһтэбиттэрэ, нэһилиһтэрэ баар маастарга кандидаттар үтүстэрэ хотторбуттара буолла. Улууска дуобакка кандидат аатын иһэрингэ өлүс чөлөкхитин сыһыһаарбыт мөдүлөх буолбата. Оһон Мүгүдүй нэһилиһигэр бирид снл устата кандидат нуормалаах күрэхтэһини тохторго, күрэхтэһиниттэ көнүлэ суох барыт спортсменнэри кытааһахтык сэрэтэргэ, маастарга кандидат аатын нуорманы иһин төгүл толорбуттара иһэрэргэ быһаарыллына. Разряд толоруутун докумуона Н. Н. Кычкин эрэ иһин баттаһыһыһах буоллаһына ылымматтаах.

Петр КАЛАЧЕВ,
улуустаагы дуобат федерациятын председателэ.

АММА ОРТО ОСКУЛАТЫН 65 СЫЛА ТУОЛУУТУГАР

Амма орто оскуолата үүнэр кэлүөнүнн сирдык-караваа уһуйбута бу үөрөх дьылыгар 65 сылын туолар. Кини 1966 сылтан 30 выпубу таһааран, олох нэнэ аартыгар 924 кырсыттары уһина уолаттары үктэмнэрдэ. Билигин 18 комплект-кылааска 368 үөрөнөөччүлэххинг, олору кытта 46 учуутал дьарыктанар. Коллектив Е. А. Смирников, Н. И. Протодадьконов, Н. Н. Кожурова, В. Н. Петров, А. С. Сысоловтина, С. В. Константинова, А. Е. Коркина, Е. Д. Сидорова, В. Н. Кожуров курдук учууталлар аартарынан кинэ туттар. Оголор предметтэй олимпиадаларга, улуска ымтысаллар бары дыбаалдарга актыабынайдык кытталлар. Холобур, английскэй тылга (учуутал А. Е. Коркина) республикатаа-ды региональнай олимпиадаа Оля Ядрихинская, Варя Попова, Шура Николаева, Тура Осипова, Наташа Петрова, черченисеэ (В. Н. Петров) Тани Ильина, Юлия Дьячковская, Дуса Буриашова, экологияа (Н. И. Протодадьконов) Света Дьячковская, Данил Павлов, Ваня Новгородов ситийилдээтик кыттыбыттара. Ол иһин Шура Николаева, Оля Ядрихинская, Ваня Санкин өмүк сиргэтэр үөрөнөн.

БОЛБОМТОНУ— САГА СҮҮРЭЭННЭРГЭ

Оскуола 1982—1993 сс. үрэх дьылыттан ара-галдан үөрөтүнүн проблема онгостон үлэлиир. От-тон билил өлөр талааннарын, дьоруударын уон-на тус уратыларын учуоттааһын ытылыһа. Эссө 1993—1995 сс. «куолаан үөрөтүн» оһуһун ыһта билселиһпит. Ону олоххо киллэрэһэ Е. А. Смир-ников салаааччылаах аһат бөлөх тэриһэн үлэ-лиир. Оһон элөх семинардар ытылыһыһалар, учуу-таллар Красноярскайга, Дьоруускайга, о.д.а. куо-растарга курстарга ыһдыбыһтар. Быһырын ос-куола базатыгар «куолаан үөрөтүн» математик-учууталлар улуустааһы семинардара ытылыһыта. Егор Афанасьевич Смирников үлэтинен улуустааһы уонна республикатааһы педагогический аһаһыларга ыһтан оһута тарамыһта.

Оттогон аясныг сэтгэн Н. Н. Протопопов «Мылдагайы кытыла» комплексной экологической программыны ылынган үлэтин сабалаабыта. Программа, бары предметтэргэ экология бопшуруустарын нилдэрэн туран, тусна факультатив бишылтынан VII—XI кылаастарта нилдэриллэбита. Хөлбур, начальнай кылаастарта «Ураанхай саха», бэһиһтэргэ «Төрөөбүт дойдуга», алтыһтарта «Амма эбэн», сэттиһтэргэ «Күөх суугун», ахсыһтарта «Хамсыыр-харамай эйгэ», төхсүһтэргэ «Амма—өбүгэ сирэ», онустарта «Тудалыыр эйгэ», уон бириһиһтэргэ «Экология воина киһи». Үлэ ити күрдүк быданнаахтык бэрдэ.

Үчүттэллэр идаларын семинарларга, курстарга үрдэткнэллэр. Методическая колбохустар түмсүүлэ-
ритерг итингэ-үөрэтингэ проблемнай болпурдуостары
быһаараллар. Оскуола базатыгар математикаба, гео-
графияба, национальнай культуруба, омук тылыгар,

ИЙЭЛИИ СЫЬЫАННААХ

Бэлэги оёхуудыг элчлэж хураастаруулар байх
оффиттаах арыу учуутал үлэллнр. Олортон бннрдэс-
төрннн бастакы категорнйлаах педагог Агафьл Сав-
внча Сысоланнн буолар. Нннн нс дуулатын бнэ-
рнн үлэллнр буолан, үчүгэй түмүктөрн сннннр,
хас бннрднн үөрэнэччнтннр ннэлнн ннннн сн-
ннннннннн.

Ол кини кылаанын оёолоро учууталларын тап-
тышлар, туох диабеттин чопчу толороллор. Кини
билигин оёону түргэнник аахтарым, суоттааны про-
блематыгар үлэтир. Ону үөрэтэр оёолоро түргэн-
ник аадалара, суоттууллара, төгүлүлөһүн таблица-
нын эндриппэни биллэлэрэ толору көрөһалиир. Кини
уруоктара мэлдьи үрдүк таһымнаахтын бараллар,
аһаас уруонтарга хайаан даҕаны кини көрөһөн-
рип, саганы киллэрэр, үөрэнээччилэрэ элбэх хо-
һоону, ырыаны, чабырҕаы, оһуонайы нойосуу би-
лэллэр. Ааспыт үөрэх дьылыгар «Дидактические
игры на уроках математики» дигэн рефераты суру-
йан улуустаагы педагогической аадыһа киллэрби-
тин үгүс учууталлар интернаһиргээбиттэрэ.

Агафья Саввична көрдөрөн үрөзгэр, пособиеларын бэлэтэ өнөстөр, онон олус баай матырыйаллардаах. Кини үрөзүгүт өбөлгө үрдүнү да кылаастарга бастыгынар кээкэлэритэр ааттанааллар. Үлэтин биір ситиһинтикөн төрөппүттэри кытта ыкта сибээһин олохтуура буолар. Кинилэрдикин мэдэни

Үлэбит сорох түмүктэриттэн

сынныаан кэллилэр. Окуоланы бүтэрбиттэр анал орто уонна үрдүк үөрэххэ киириилэрэ сыл ахсын үрдээн иһара даьону үөрдэр.

Оскуолада өдөр эрт хаан өтгүлүн сайдымынгар ула-
хан болжомто ууруллар. Ол нурдук, Чурапчытаары
спортивной интернат оскуола көгүд тустууга уонна
сүүрүүгө филналлара ситийишлээхтик үлэнишлэр.
Калин сылаарга сүүрүүгө республика 14 чемпионна-
ра, призердара, улуус 47 чемпионнара, призердара
баар буолтулар. Холбур, сүүрүүгө Шура Ноева,
Саша Петров, Кеша Николаев, Тодя Дюдорев, Эдик
Кардашевский, Алик Сергеев, Ганя Гермогенов,
Майя Павлова, Алена Тарасова, Алена Попов, Илья
Николаев, Федя Макаров, Дима Сидоров, Федя Гер-
могенов республикага чемпионнаахтылар. Оттон кө-
гүд тустууга Саша Павлов, Артем Конуров, Юлини

экологияда улуустарды семинардар мытылыбыттара. Учууталлар Е. А. Смиринков «Куолаан үөрэтии», Н. Н. Протодьяконов «Мындарааим кытыли» дамылаттарынан республикатаагы педагогическай аадыларга ситинилээхтик кыттыбыттара. Оттон С. Г. Николаева быылыгынган «Совершенствоание школыно-краеведческого атласа ЯАССР при переиздании» дин дакылаатынан кыттыва. Учууталлар идэлэрин үрдэтэр сыалтан сыл ахсын аттестация кытыллар. Калли бнэс сылга иини учуутал «уйгуи», тобус «үрдүн», уон биир «үрдэтиллибит» категориянан аттестацияланылар.

Е. А. Смирняков «Азил—Саха сириг оҕолоро» фонд стипендиата, «Сыл бастыг учуутала», республикатаабы конкурсу финалиһа, улуустаабы конкурсу кыайыылааҕа. Оттон Е. Д. Сидорова «Сыл бастыг библиотекалара» улуустаабы конкурсу кыайыылааҕа, республикаабы иккүн ситиһиндээхтик кыттыбыта. «Үөрөнөхччилэр бэйирибидлэрин ылбыт учууталынан» уонна улуустаабы конкурсу кыайыылааҕынан Н. Н. Кожурова биллэр.

Үөрэнзэччилэр улуустаабы олимпиадаларга омух тыллар 1995—1996 сс. иккис, 1996—1997 сс. иккис, черченнебэ 1996—1997 сс. бастакы, ааспыт сылга нуучча тыллар үһүс, быһыл экологиябэ бастакы, былырын физикабэ үһүс хвэстэ буолбуттара. Региональнай олимпиадаларга былырын уонна быһыл английскай тылга, черченнебэ, экологиябэ үөрэнзэччилэрбит ситиһиилээхтик кыттыбыттара. Ити учууталлар А. Е. Коркина, В. И. Петров, Н. И. Протодьяконов, Н. С. Кутдарова үтүөлэрэ-ыгыллара. Оскуола-республика национальнай оскуолатын салгардан сайыннарыы концепциятын олоххо киллэрини экологическай хайысханы тутуһан салгыһын үлэлиир.

М. А. АБРАМОВА, завуч

сүбэлэлхэр. Ол нийн төрөлшүттэр оболорун туһунаа тугу да нистэбэккэ үөр-көтө кэпсчиллэр. Билигин I «а» кылааһы үөрэтэр. Оболор түргэнник аа-бар, суоттуур, трануйдуур дьобурдарын сайынна-рымыа ахсаабакка саралалар. Онон оскуола ний-нэн мытыллар олимпиадаларга үөрэтэр оболоро мэдди сүтүннүлээхтин кыталлар. Сотруутаа-рыта бииргэ үлэтиир табаарыстара кинини методиче-ской холбоонук салаааччытынан биир санаанан таабыттыа.

С. В. КОНСТАНТИНОВА,
начальник школы завуча

СЫНШАРАЛАР, ЧАХЧЫЛАР

1931—1932 ес. урах дыйлыгтар Кыстан-Кусда-
ба Жирконтар, Федоров Егор дыйларыгтар Болугур
нэйилэгийн бастакы оскуолата ачыллыбыз. Сабия-
дисейинэн Фокин Матвей Дмитриевич үлэлдэбитэ.
1932—1933 ес. сага оскуола тутулан бастакы,
иккис, үбүс кылаастаахммыта.

Онон 1933—1934 он толору түүрт нийлаагдах
 начлалтай ослала буулбута. Сэйнэдвсгэй амна М
 Д. Фомин эгэ.

1937 сылтан толору сэтте кылаастах оскуола-
га кубуллубута. Директорынан Федоров Петр Ни-
колаевич, залууланан Васильев Петр Митрофанович
улаабыттар.

Посельнай, Гая Фомин, Сеян Павлов, Алик Федоров республика призердарынан, чемпионнарынан буолулар.

Көпшн снллалрга оскуола номленелай спартаина-далалрга улууска биринстээх миасталарга сытдыар. Чепчени атлетинаба, тустууга, волейболга иппики миасталартан түспат. Көнгүл тустууга биір дойду-лаахтарбыт Петр Платонов, Андрей Ноев, сүүрүүгэ Константин Карпов биринстэригэр сыт ахсын рес-публикатаары күрэхтэһиллери мытаны үтүө үтөскө кубулуйда. 33 сыл устата Амма улуунун Соморсуун орто оскуолатын кытта методической, спортивной үлэлэргэ шөфтөнөбит, омыт атасталабыт.

Үүрэхтээний смла биллэрэлтибитинэи, олохтоох дыһаалта, нэнилэи кырдыаастара уонна төрөппүт-тэрэ оскуолага күүс-көмө буоларга "улууска ыгырымы таһаарыттар". Ити бийигини элбэххэ эбээһинэс-тинир, кэнилэр өйбүдүлэрэ биһиэхэ тирөөмүнэн буол-лар. Оскуола коллектива ылыммыг хайысхаларын бэлэстэммит кирибиһлэрин олоххо киллэрингэ бы-лааннаах үлэни ыттар.

М. Г. КОЖУРОВ, секунда директора.

Итэр үлэ хайысхата

Оскуулава чингэр үлэ проблематынан «Айылжа» —
обо сизрин майгытын сайдыдытыгарь дини буолан

«Мяндаагааны кичиге» программы нэгтгэн кылаастар урук таһынан үзэлнir темалахтар. Онно Айма нунун-дылын, сирин-уотун, үүдэйнгин, нэни-нэк историйтын, тоонимикатын үерэтэллэр. Ону-таһынан хас биирдин кылаас нэтээн көрөр, хонгу-руолтуур экологической түөөлбэлээхтэр. Сыл устата экологической декадалар, рейдэлэр, араас хайааха-лаах операциялар ытыллаллар. Ол курдук, күһүн «Көмүс күһүн» диги декада ытыллыбыта, онно «Күөх суугун», «Сибинни» операциялар оһоһунду-буттара. Кылаастарынан төрөөнүттэрин кытта «Ки-ниэхэ төрөөбүт дойдута» диги уус-уран көрүү фес-тивада ытыллар. Онуоха уус-уран пымаларынан төрөөбүт дойдута тапталы, айылбаа харыстыбыл-лаах сыһыаны нигэрин уонна оёо талаанын арыһыы сүрүн сымалыан буолар. Итинн «Амма» экологи-ческой кулууп сүрүннээе ытар.

Ого нэлээд бириэмэтин туналдахтын атаарыг-
гар уонна сайдарыг бу үөрэх дэмлыгэр үгүс
өрүттээх үлэ ыһтыллар. Бүөс спортивнай сонди-
на 14 предметтэй куруһуонгар үлэниилэр. Үөрэтэр-
производственной мастарыскайы иһинэн телестудия,
столлярнай куруһуон, ырыа, үгкүү, сибэжкэни үүн-
нэрин, иис, түүлээхтэн тигин куруһуонтара төрү-
лүннүлэр. Итилэртэн ырыа, үгкүү куруһуонтарын
чорботуохха сен. Олорго салайааччыларынан В. В.
Федоров уонна С. А. Спиридонова аһаммыттара.

Үөрэнгэчилэр саймыгты сыннылаангарын төрөйингэ «Амма кытыла» программанын элбэх үлэмытылына, Аасыг сайын «Кустук» лаадыр нинэн «Араскы» пришкольной, «Амма» туристическай, «Эйгэ» научнай-попчийэр лаадырдар үлэлэбиттэра. «Кустук» лаадыр программата (автор Н. Н. Протодакионов) СР Президенти конкурсулар бастаан, республиканскай статубу ылбета. Оволору уонна нэхилиэнчонн экологическай нитингэ «Мындабаайы—эки нини туттуум» дин программаны Н. Н. Протодакионов озорон, нитини нэхилиэнкэ «Эйгэ» кини үлэтин сабаалата.

С. Г. НИКОЛАЕВА,
директоры нитэр үлэбэ солбуйааччы

1938 сыллаахха оскуола нэһэс корпуһа тутулубута. Ити дьыа 1944—1945 сс. үөрэх дьылыгар саҥа аһыллыбыт дөтдөм дьыага буолбута. Одо дьыа-
тин директордарынан уонна занучтарынан Коңстан-
тин Терентьевич Аржаков, Николай Саввич Соло-
вьев, Пётр Егорович Попов, Роман Яковлевич Око-
нешников үлэлээбиттэра.

1961—1962 сс. үөрэх дэвдлэгт арьс кылаастаах оскуола буолбута. Директорынан Петр Егорович Попов, завудунан Сергей Григорьевич Старостин аһамытара.

1966—1967 сс. үөрэх дэвслэгт орто оскуола буолбута. Директорынан Дмитрий Павлович Чечубов үлэлээбитэ. 1972 сыллаахха бүтүүн кабинетнай системада киирэн, республикада бастама садалааһыны өтөрбута.